Dinsdag 27 Juni 1944 — DAGBLAD — 61ste Jaargang No. 4242

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I.
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

De invasie is gelukt.

Tweede phase met verovering Cherbourg ten einde.

Russen nemen Vitebsk, Zjlobin, 1700 andere plaatsen.

GROTE DUITSE VERLIEZEN IN NORMANDIË.

James Long seint Maandagavond uit het Geallieerde Hoofdkwartier:

De Noordamerikanen zijn hedenavond in het bezit van ten minste één-derde van Cherbourg nadat zij in hun laatste aanval door het hart van de stad stormden naar de waterkant. Aan elke kant vechten de troepen van huis tot huis en straat tot straat om de opruiming der Duitsers te bespoedigen. Generaal von Schlieben, de Duitse Bevelhebber, heeft geen antwoord gegeven op het tweede Noordamerikaanse ultimatum waarin de ogenblikkelijke overgave geëist werd. Zijn troepen sterven bij honderden in de betonnen kazematten en gehavende gebouwen. De marine zond drie Noordamerikaanse slagschepen en zeven Geallieerde kruisers en torpedojagers om mee te doen aan de laatste phase van de strijd om de grote haven vrij te maken voor de aanvoer van materiaal dat de grotere verrichtingen welke verwacht worden zal moeten voeden.

Als een voorspel daarvan gaf Montgomery gedurende 2½ uur een gordijnvuur af met kanonnen, die met een tussenruimte van 8 meter waren opgesteld, en dit werd nog gesteund door de vlootkanonnen voor de kust. De Britse infanterie en tanks dreven een wig van 6½ kilometer ten Zuiden van Tilly sur Seulles tot binnen anderhalve kilometer van de hoofdverkeersweg welke loopt van Caen naar Avranches aan de overzijde van het schiereiland. Rommel sloeg direct terug met tegenaanvallen, welke evenwel door de Britten in hun nieuwe stellingen werden afgeslagen.

Hoewel het enige tijd na de opruiming in Cherbourg zal zijn voordat de Noordamerikanen aldaar opnieuw georganiseerd en uitgerust zijn voor een nieuwe taak, toont het feit dat twee Noordamerikaanse corpscommandanten thans in Normandië vechten, dat er genoeg Noordamerikaanse strijdkrachten zijn voor een nieuwe actie.

De corpscommandanten zijn Generaal Majoor Joseph Collins, die genoemd werd als de Bevelhebber van het 7e legercorps, en Generaal-Majoor Leonard Gerow, Bevelhebber van het 5e corps.

Ook werd bekendgemaakt, dat Brigadier Generaal Maxwell Taylor, die in het geheim naar Rome ging vóór de Italiaanse overgave voor besprekingen met Badoglio, het bevel voert over de 101e divisie luchttroepen, welke op D-Dag landde, en dat Generaal Majoor Matthew Ridgeway, Bevelhebber van de 82e divisie luchttroepen in Sicilië en Italië, hen Normandië binnen leidde.

De Noordamerikaanse aanval, waarbij zelfs pantserstrijdkrachten doorbraken naar de waterkant en de vijandelijke defensies gesplitst werden, ging als een vloedgolf langs de Duitse sterktepunten heen. De Noordamerikanen hadden een front van 8 kilometer tot de kust ten Oosten van Cherbourg nabij Bretteville en een iets kleinere wig naar de zee ten Westen van de stad nabij Querqueville. Het minder hevige verzet op Kaap Barfleur ten Oosten zou voortdurend afnemen, doch op Kaap de la Hague ten Westen slingeren de nazies met hun grof geschut granaten in Cherbourg. Gezien de bitterheid van het Duitse verzet worden de totale Duitse verliezen, doden en gewonden inbegrepen, geschat op [illegible]0.000 man.

Het nieuwe offensief tussen Tilly en Caen wordt in het hoofdkwartier niet beschouwd als een groots opgezette poging om door te breken. Waarschijnlijker is het, dat de aanval erop berekend is Rommels vier pantserdivisies flink bezig te houden en hem de reserves te doen gebruiken om de gaten te stoppen tot men gereed is voor het eigenlijke offensief.

De Duitsers schijnen evenwel nog te overwegen hoeveel reserve-sterkte zij in de strijd zullen werpen. Een correspondent van het DNB in het hoofdkwartier van Von Rundstedt zou volgens een uitzending van Berlijn hebben gezegd: „Het Duitse anti-invasie commando heeft al zijn aandacht gericht op het gebied tussen de Seine en de Somme, waar een nieuwe Geallieerde landing verwacht wordt."

In het Geallieerde Hoofdkwartier werd onthuld, dat de 14 Geallieerde oorlogsschepen, die Cherbourg Zondag onder vuur namen, het hevigste bombardement van de invasie uitvoerden (Geallieerd Hoofdkwartier, (AP) 26.6).

VITEBSK EN ZJLOBIN VEROVERD.

Het Rode leger rolt voort naar vier strategische defensie-bastions welke de Duitsers nog hebben aan het 400 kilometer lange front in Wit-Rusland na Vitebsk en Zjlobin — de Noordelijke en Zuidelijke eindpunten van de Duitse „Vaterland" linie — genomen te hebben. De directe doelen van het reusachtige Russische offensief waren Polotsk op 95 kilometer ten Noord-Westen van Vitebsk en slechts 25 kilometer van de oude Poolse grens: Orsja, op 75 kilometer ten Zuiden van Vitebsk; Mogilev, op ongeveer 145 kilometer ten Zuid-Westen van Mogilev.

De snelheid, waarmede de Russen voortrukken, werd te kennen gegeven door de bekendmaking van Moskou, volgens welke het Rode leger meer dan 1700 plaatsen nam, terwijl het Vitebsk en Zjlobin achter zich liet en voortstormde naar Duitsland. Het communiqué uit Moskou zeide, dat 6000 Duitsers werden gedood en 1000 werden gevangen in Vitebsk en zeide voorts, dat de Sovjet-troepen de ring sluiten om twee vijandelijke groepen ten Westen van de stad — mogelijk de overblijfselen — van het garnizoen van meer dan 45.000 man. Nog 1000 andere nazies werden opgeruimd in de slag voor het veroverde Besjenkovitsji, districtscentrum ten Zuid-Westen van Vitebsk; ongeveer 2000 man werden gedood in de gevechten te Zjlobin en 900 ten Westen van Rogatsjev ten Noorden. Het totaal aantal vijandelijke doden binnen 24 uur tijds bedraagt ongeveer 24.000 man, zeide Moskou.

Zweedse berichten uit Berlijn gaven te kennen, dat de nazies een terugtocht uit Wit-Rusland overwegen en een officiële naziezegsman gaf uitdrukking aan de vrees, dat een Russische opmars in het Zuiden zou kunnen samenvallen met een Geallieerde opmars uit Italië om de Balkan af te snijden (Londen, (AP) 27.6).

RUSSEN VECHTEN IN NORMANDIË.

Het Geallieerde Hoofdkwartier maakte bekend, dat verschillende bataljons van Russen, die verplicht werden tot dienstneming in het Duitse leger, ontmoet werden door de Geallieerde invasielegers aan het Normandische front. Zij behoren tot het groot aantal buitenlandse troepen in Duitse dienst, dat ontmoet werd sedert de invasie. Blijkbaar werden zij gebruikt als aanvulling van de garnizoenen langs de kust en als plaatselijke reserves. Er is geen aanwijzing met welke geestdrift de Russen vochten, doch gelijk een officier zeide, vechten de meeste buitenlandse troepen met een Duits kanon in de rug (Geallieerd Hoofdkwartier, (AP) 26.6)

DE GAULLE IS TEVREDEN.

De verbeterde betrekkingen met de Geallieerden weerspiegelend vroeg De Gaulle om uitstel van het voorgenomen debat in de Raad van Advies over de bevrijding van Frankrijk. Hij zeide, dat „belangrijke onderhandelingen thans op succesrijke wijze voortgang vinden en mogelijk spoedig gevolgd zullen worden door andere eveneens belangrijke onderhandelingen". Met het laatste doelde hij blijkbaar op zijn aanstaand bezoek aan Washington. Hij uitte zijn tevredenheid met betrekking tot de overeenkomst tussen Eisenhower en Brigadier Generaal Joseph Pierre Koenig, waarbij laatstgenoemde erkend werd als Bevelhebber van de weerstandsgroepen in Frankrijk (Algiers, (AP) 26.6).

DE STRIJD IN ITALIË.

Het achtste leger heeft den vijand wederom verdreven uit de puinen van Chiusi, terwijl het vijfde leger in zijn opmars langs de Italiaanse Westkust een punt bereikte op 16 kilometer voorbij Piombino. De vijand biedt hardnekkig tegenstand in zijn stellingen ten Oosten en Westen van het meer Trasimeno. In de omgeving van Perugia werden nog geringe vorderingen gemaakt door de Geallieerden. De Geallieerde luchtmacht voerde gisteren ongeveer 2000 enkelvluchten uit, waarbij aanvallen op het gebied van Wenen, verkeersdoelen in Noord-Italië en in het gevechtsgebied (Rome, (AP) 27.6).

GOERING GAAT HET REICH VERDEDIGEN.

Radio-France van Algiers zeide, dat Rijksmaarschalk Hermann Goering door Hitler is belast met de verdediging van Duitsland zelf en zijn hoofdkwartier reeds gevestigd heeft in Berlijn. Men zeide, dat hij de leiding zal hebben over de Todt-organisatie, welke Duitslands Westwal bouwde, bij het aanleggen van een binnenste linie van verdedigingswerken (Londen, (AP) 26.6).

BOMBARDEMENT OP WENEN.

Tussen de 500 en 750 Noordamerikaanse zware bommenwerpers baanden zich een weg door het hevigste verzet sedert weken om zes olie-raffinaderijen, een vliegtuigfabriek en een rangeerterrein in het gebied van Wenen aan te vallen (Rome, (AP) 26.6).

PERSCONFERENTIE IN BERLIJN.
„Wij hebben een nieuwe defensieve overwinning behaald. De Geallieerden werden gedwongen Cherbourg te nemen met reusachtige verliezen.'

TELEFOONLIJNEN WERDEN DOORGESNEDEN

De Fransen maakten bekend, dat de vaderlanders de meeste telefoonlijnen, welke uit Parijs leiden, op de dag van de invasie doorsneden. Ook meldden de Fransen, dat er hevige gevechten plaats vonden in de Ardennen, waar 300 Duitsers poogden de Maquis op te ruimen. In Lotharingen neemt het verzet ook toe, niettegenstaande steeds meer gijzelaars gearresteerd worden. Te Lonbesc werden 140 patriotten gedood, aldus rapporteerden de Fransen (Geallieerd Hoofdkwartier, (AP) 26.6).

ONREGELMATIGHEDEN IN GUATEMALA.

Cordell Hull zeide op zijn persconferentie, dat hij berichten ontvangen heeft omtrent onregelmatigheden in de stad Guatemala, doch geen biezonderheden weet omtrent de gemelde opstand aldaar (Washington, (AP) 26.6).

VOOR HET VADERLAND.

De „Deutsche Zeitung in den Niederländen" maakt weer de terechtstelling van drie vaderlanders bekend, waarvan er twee veroordeeld werden door het Haagse Polizei Standgericht. De veroordeelden zijn: de fabrieksarbeider Jacobus Reulen, 27 jaar uit Roermond en Welde Jacobus Frenken, 22 jaar uit Maasniel, beiden behorend tot een groep, die aanvallen op de gemeentehuizen van Haelen en Heilo ondernamen, waarbij een politie agent gedood werd en distributiekaarten werden gestolen. De derde veroordeelde verscheen voor het Amsterdamse Standgericht; het is de drukker Fransicus Duwal, 33 jaar, die identiteitskaarten heeft nagemaakt en stempels voor de toezichtkaarten en die aan de ondergrondse beweging verstrekte. In alle drie de gevallen werd genade geweigerd en moesten de veroordeelden het met de dood bekopen (Aneta).

NEDERLANDSE PROPAGANDA IN COLOMBIA.

Door het Nederlandse Inlichtingen kantoor is een correspondentschap te Bogotá opgericht in October 1943. Door deze „Officina" zijn sedertdien regelmatig mededelingen en nieuws betreffende Nederland aan ongeveer 60 bladen en radio-stations verstrekt en werden ook Nederlandse radio-uitzendingen ingericht. Ondanks papierschaarste en andere belemmerende factoren hebben deze berichten goed ingang gevonden bij de Colombiaanse pers, terwijl ook de radio grote belangstelling bleek te koesteren. De berichten, die van het persbureau „Aneta" afkomstig zijn, worden zeer op prijs gesteld wegens hun zakelijke en beknopte vorm.

Het nieuws van vandaag.

De invasie van het Europese vasteland kan thans als geslaagd beschouwd worden. Het Geallieerde Hoofdkwartier heeft bekend gemaakt, dat met de verovering van Cherbourg de tweede phase van de onderneming — de verzekering van het strandhoofd — ten einde is. De berichten van heden geven te kennen, dat Generaal Montgomery reeds begonnen is met de derde phase: de bestrijding van de Duitse hoofdmacht.

Cherbourg viel hedenmorgen na een strijd van vijf dagen in en om de belangrijke havenstad. Het ging erg fel in de laatste uren en honderden Duitsers werden gedood. Zowel de bevelhebber van het garnizoen, Generaal Schlieben, als de bevelhebber van de zeedefensies van Normandië, Schout-bij-Nacht Hennecke, werden gevangen genomen door de Geallieerden. Op het schiereiland houden enkele groepen van Duitsers nog stand, doch deze worden thans gestadig opgeruimd.

In de sector van Tilly sur Seulles was het, dat Montgomery de aanval opende. Na een hevig vuur van het geschut vorderden de Britse troepen van 3 tot 6½ kilometer en volgens de laatste berichten gaan zij nog vooruit, als tegenaanvallen van Rommel ten spijt.

Vandaag is er nog meer belangrijk nieuws te melden. Het Russische offensief heeft zich uitgebreid tot een front van meer dan 400 kilometer. 1700 Plaatsen zijn gisteren genomen, waaronder de belangrijke steden Vitebsk en Zjlobin, beide belangrijke Duitse sterkten en knooppunten van spoorwegen. De Duitsers hadden drie jaren tijd om Vitebsk te versterken: de Russen namen de stad binnen drie dagen.

In Moskou donderden gisteravond de kanonnen en Stalin richtte dagorders aan de Generaals Ivan Bagramian, Ivan Tsjernyakhovsky en Konstantin Rokossovsky, die de zege bevochten.

In Italië bevinden de troepen van het vijfde leger zich al op 16 kilometer ten Noorden van de havenstad Piombino. Ook op andere plaatsen komen de Geallieerden vooruit. Het achtste leger nam o.a. de stad Chiusi.

Zware bommenwerpers uit het Middellandse Zeegebied bombardeerden gisteren verschillende olie-raffinaderijen, fabrieken en rangeerterreinen in het gebied van Wenen. Duitse jagers boden een hardnekkig verzet, doch 55 ervan werden neergeschoten.

Vrije handel als oorzaak van oorlog.

Internationale samenwerking op grondslag van nationale economie, zegt prof. de Haas.

„De vrede is geen contract van advocaten, maar een proces van economen".

„Het stelsel van de vrije handel, aldus zeide Professor de Haas gisteravond voor een gehoor, waaronder zich ook bevonden Hunne Excellenties de Gouverneur en Apostolisch Vicarius, „zal moeten verdwijnen om plaats te maken voor een nationaal ingestelde economie. In de wereld van heden is voor het vrijlaten van elk individu, van elk concern geen plaats meer. De wereld moet dan spaak lopen. Samenwerking op grondslag zoals die thans verkondigd wordt, is onmogelijk, omdat er geen wereldsamenwerking mogelijk is tussen allerlei afzonderlijke individuen, trusts en maatschappijen. Onder leiding der nationale overheid zal elk land en een eigen nationale economie moeten stichten en dan eerst kan het euvel van oorlogsdreiging verdwijnen doordat men kan komen tot een internationale samenwerking."

Professor Dr. Jacob Anton de Haas, hoogleraar in de economie en de internationale betrekkingen tussen de volken aan de Handelsfaculteit van Harvard, heeft hierover gisteravond een redevoering gehouden, zoals men nog weinig op Curaçao heeft gehoord. Deze lezing werd gehouden onder de auspiciën van de afdeling Curaçao van de Internationale Universiteitsstichting (Plan Fagginger Auer) en de groep Curaçao van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Beider voorzitter is Ir. Joannes F. Groote, die den hoogleraar inleidde door de aanwezigen welkom te heten. Uit alle kringen der samenleving zat men bijeen op de patio van de hiertoe welwillend afgestane fraaie Club Curaçao. Professor Oppenheim, en andere leden van de C.P.I.M.-directie, de hoogste burgerlijke en militaire ambtenaren, consuls en academici alsmede mensen uit de onderwijs-wereld van Curaçao waren er.

Prof. de Haas sprak in het Noordamerikaans over de verzekering van een duurzame vrede. Het is mogelijk, aldus begon Prof. de Haas, dat de Verenigde Staten een kleinere rol in de na-oorlogse wereld zullen spelen dan na 1919. Allereerst moet men komen tot het idee van vrede. Wij hebben daar een andere opvatting over dan Hitler, dan Gandhi, e.d. Moeten wij na de oorlog zeggen: laten wij alles maar vergeten? Hoe christelijk dat ook klinke, practisch is het niet.

Wat moeten wij aanvangen met Duitsland?

Wij moeten het ontwapenen. Niet alleen militair ontwapenen — anders zal Duitsland rondom het overblijvende militaire element een geheel nieuwe oorlogsmachine bouwen —, maar ook economisch moet Duitsland uitgekleed worden.

Ook zou het dwaas zijn midden in Europa een armenhuis te stichten; dat is gevaarlijk vooral voor Nederland. Wat wij moeten doen is geheel Duitsland onder toezicht krijgen, opdat Duitsland niet eerder zich herstelle dan die landen, welke zo lang het slachtoffer van Duitsland zijn geweest.

Wij moeten opbouwen aan het Duitse opvoedingssysteem, dat sedert 1933 vergiftigd is met nazie-doctrines. Die zijn niet meer uit te roeien en zolang de mensen leven, welke door deze doctrines vergiftigd zijn, zullen wij de leiding moeten hebben in Duitsland. Niet alleen zullen wij dit opvoedingsstelsel dienen te veranderen, maar voor enkele tientallen jaren zullen wij ook de Duitse pers en de radio in onze handen moeten hebben.

Vanzelfsprekend zal niet één mogendheid zulks kunnen doen. Samenwerking van alle Verenigde Landen, vooral ook van de kleine natiën, is nodig.

Moeten wij terug naar Versailles? Neen. Het principe van Versailles was onjuist. Vrede wordt niet als een soort contract gemaakt door advocaten, die dan diplomaten genoemd worden. Men kan geen vrede verzekeren door een statisch document, maar vrede is een voortdurend proces. Dat was ook de mislukking des Volkenbonds, die immers slechts de status quo wilde handhaven.

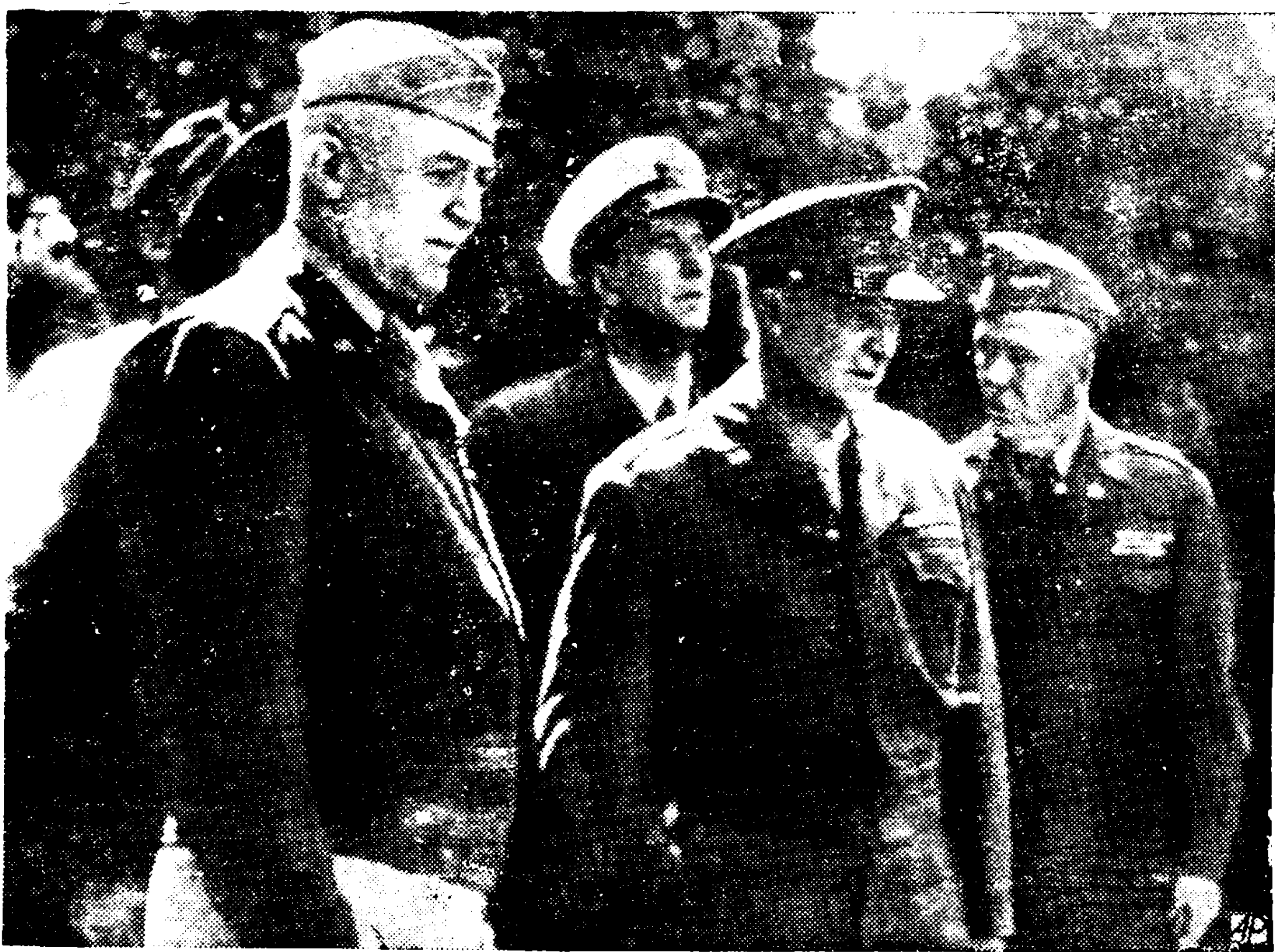
De wereld wordt beheerst door economie en economie is steeds dynamisch. Tot nu toe heeft men — Prof. de Haas noemt met name de Verenigde Staten — dit vraagstuk opgelost door goed voor zichzelf te zorgen door den vreemdeling de rekening te laten betalen.

Nu voorspelt men democratische samenwerking tussen alle landen, vooral de huidige republikeinse bestuursadministratie der Verenigde Staten doet dit.

Prof. de Haas zegt geen optimist te zijn t.a.v. dit ideaal, omdat het woord „samenwerking" wel schoon klinkt, maar wat het is weet niemand. Tariefverdragen e.d. zijn slechts negatieve middelen. Echte samenwerking is positief. Monetaire stabilisatie is al evenmin een middel, doch slechts een symptoom. Al deze dingen kunnen geen internationale samenwerking scheppen. Zoals ik het zie, zijn de factoren die tot deze oorlog geleid hebben, niet alleen nog aanwezig, maar zijn zij verscherpt.

Prof. de Haas illustreert vervolgens hoe verschillende Europese landen economisch er aan toe zijn: van de 14 billioen dollar, die bijv. Groot-Britannië in de Verenigde Staten belegd had, zijn er ten hoogste nog 4 billioen over: dat wil wat zeggen voor het inkomen van Groot-Britannië. De Verenigde Staten hebben daarentegen Zuid-Amerika industrieel ontwikkeld. Zuid-Amerika heeft de markt veroverd, ook op Curaçao. Vanzelfsprekend gaat men na de oorlog maar niet plotseling terug naar Groot-Brittannië. Uit dit alles voorzie ik een economisch conflict, tenzij drastische maatregelen worden getroffen. Moeten wij teruggaan tot vrije open concurrentie? Neen, dat gehele begrip is uit de tijd. De Verenigde Staten zien dat helaas niet in, daarom kon het wel eens gebeuren, dat na de oorlog niet de Verenigde Staten, maar Europa de „nieuwe wereld" wordt, waar een geheel nieuw economisch stelsel zal worden ontwikkeld op grondslag van nationale economie.

De wijze waarop zulks zal plaats vinden, zal zeker, althans voor de toekomende tijd, onder

Bij hun eerste bezoek aan het Geallieerde strandhoofd in Frankrijk ziet men hier (van links naar rechts): Feneraal Henry H. Arnold, Bevelhebber van de Noordamerikaanse leger-luchtmacht; Admiraal Ernest King, Bevelhebber van de Noordamerikaanse vloot; Generaal Dwight D. Eisenhower, Opperbevelhebber van de invasie-strijdkrachten en Generaal George C. Marshall, Chef Staf van het Noordamerikaanse leger.

leiding van de overheid plaats vinden. In de Verenigde Staten gevoelt men hiervoor niet zoveel en de spreker zegt pessimistisch te zijn wat de medewerking der Verenigde Staten voor de wereldsamenwerking betreft. Nergens gevoelt men echter zoveel voor menslievendheid, nergens geeft men zoveel als in de Verenigde Staten. Hoe pessimistisch ik ook ben wat economische samenwerking betreft, het was des te passender dat het toch de Verenigde Staten waren, die de Internationale universiteitsstichting concipieerden om de order de voet gelopen landen te helpen herstellen.

Nederland heeft het eerst hiertoe bijgedragen in geld, zoals Nederland ook wetenschappelijk alle eeuwen door aan de wereld heeft bijgedragen. Dit alles zal een grondslag leggen, waarop internationale samenwerking kan worden gebaseerd. Nederland is daarin steeds voorgegaan door zijn geest van geloof in eerlijke menselijkheid. Dat is voor mij altijd het mooiste, het is de geest van Nederland."

Na de met veel élan uitgesproken lezing werd allereerst gepauzeerd mede ten einde gelegenheid te geven in te tekenen op hiervoor bij den penningmeester J. A. Correa voorhandene lijsten.

In een zeer fraaie film van den Heer F. Visser werd later — „nu de bevrijding van het moederland daagt", aldus de Heer Groote — nogmaals in herinnering gebracht, hoe Curaçao in 1940 op de inval in Nederland heeft gereageerd.

* * *

Prof. de Haas is hedenochtend per vliegtuig teruggekeerd naar de Verenigde Staten.

Zuivering.

Onlangs hield Zijne Excellentie H. van Boeyen, Minister van Binnenlandse Zaken de volgende belangwekkende rede voor Radio Oranje:

Ons land moet door den indringer dienstbaar gemaakt worden aan de oorlogvoering. Het is een van de doeleinden, die de vijand welbewust nastreeft. En bij dit nastreven kan natuurlijk moeilijk de hulp van het ambtenarenapparaat gemist worden. Bij zijn pogen ons volk eronder te krijgen, onze mannen te deporteren, ons land leeg te roven en onze nationale krachten te ondermijnen, wordt op de hulp van de ambtenaren een beroep gedaan. Zonder die hulp, de vijand doorzag dit heel wel en heeft het duchtig ondervonden, zal hij nooit kunnen slagen.

Het is dan ook slechts ten dele geslaagd. De weerstand van vele ambtenaren heeft hij niet kunnen breken en hun verzet tegen zijn practijken dwingt de bewondering van de gehele beschaafde wereld af.

Doch de bezetter stond voor een onafwendbare noodzaak. Hij moest zich van de hulp van het ambtenarencorps verzekeren. In tal van belangrijke en minder belangrijke openbare functies heeft hij dan ook lieden benoemd of doen benoemen die zijn, aan onze volksaard vijandige, opvattingen aanhangen, althans goedkeuren en die aan zijn, met onze Nederlandse belangen strijdige maatregelen met min of meer toewijding uitvoering verlenen. Helaas zijn er ook ambtenaren, in wie vroeger vertrouwen werd gesteld, die de huik naar de wind hebben laten hangen. Sommigen zijn nationaal-socialist geworden, anderen hebben zich tijdens de bezetting zó zwak en zó laf getoond, dat aan hen het gerechte oordeel niet zal kunnen worden onthouden.

De Regering is gereed met haar voorbereidingen om deze noodzakelijke grote schoonmaak of zoals het officieel heet „de zuivering" van het ambtenarencorps onmiddellijk na de terugkeer snel en grondig van hoog tot laag en over alle geledingen met inbegrip van het openbaar en het bizonder onderwijs te doen verrichten.

Ons volk wacht de moeilijke, maar schone taak, de opbouw van ons Vaderland onmiddellijk na de bevrijding met kracht ter hand te nemen. Deze taak kan slechts vervuld worden, wanneer de Overheid en haar apparatuur, het ambtenarencorps, het volledige vertrouwen heeft van de gehele bevolking. Welnu, de wettelijke voorschriften zijn vastgesteld op grond waarvan uitgeschift zal worden wat niet deugt. De zuivering, de grote schoonmaak zal onverwijld na de bevrijding van Nederland geschieden.

Ten onrechte vrezen nog enkelen uwer, dat hier onvoldoende ingezien wordt, dat na de bevrijding verdere samenwerking onmogelijk is met hen, die den gehaten bezetter hebben gesteund bij zijn streven ons land en ons volk te knechten. Laat op dit stuk toch geen ongerustheid bestaan, want niets is minder waar dan dat?

Natuurlijk is er in uw hart met betrekking tot ons onderwerp wel plaats voor meer dan één vraag. Ook voor deze vraag:

„Maar hoe kan nu onze Regering, van Londen uit, deze materie voldoende beoordelen? Hoe kan zij op de hoogte zijn van de gedragingen van de betrokkenen en hoe kan zij weten welke wensen en opvattingen hieromtrent thans in Nederland leven?"

Laat ik, ter beantwoording van deze vraag, dit zeggen:

Wij zijn ook op het stuk van de gedragingen van de ambtenaren aanmerkelijk beter geïnformeerd dan velen uwer kunnen vermoeden. Daarvan hebben wij ons kunnen overtuigen in besprekingen met Engelandvaarders. En onze inlichtingen worden nog dagelijks aangevuld. Daarnaast erkennen wij natuurlijk, dat de reeds te onzen dienste staande gegevens volstrekt onvolledig en onvoldoende zijn. Dit laatste baart ons echter geen zorgen. Immers gij, dat wil zeggen deskundigen uit uw midden, die gedurende de bezettingstijd ter plaatse de gevolgen hebt ondervonden van de onbetrouwbaarheid, van de lafheid, van de karakterloosheid van velen, die voor uw belangen hadden moeten opkomen, gij zult mede worden ingeschakeld bij deze zuivering, bij de schoonmaak van het ambtenarenapparaat. Uw advies zal snel en op doeltreffende wijze worden ingewonnen. En met dat advies zal worden rekening gehouden. Zonder uw oordeel, dat op eigen aanschouwing en bittere ervaring steunt, is deze diepingrijpende taak niet te vervullen.

De verkeerde plekken uit ons bestuursapparaat, dit staat dus vast, worden uitgesneden. Wie daartoe geacht zullen worden te behoren, behoef ik U nauwelijks mede te delen. Onverbiddelijk dienen weggevaagd te worden alle ambtenaren en beambten, die de nationale-socialistische opvattingen aanhangen, bevorderen of daarmede sympathiseren; ook zij die van enige aan de N.S.B.-verwante organisatie deel uitmaakten, al waren zij geen lid van de N.S.B. zelve.

Verder zal geen pardon worden gebruikt ten opzichte van hen, die uit vrije wil en overtuiging met den bezetter hebben samengewerkt, ook al zijn het slechts hand- en spandiensten geweest. Allen, die aan de versterking van het Duitse oorlogspotentieel hebben medegewerkt, het gezag van Hare Majesteit de Koningin en de wettige Regering ondermijnd, ontkend of miskend hebben, zullen voor goed uit de openbare functies dienen te worden verwijderd. Zij, van wie op grond van hun houding voor of tijdens de vijandelijke bezetting niet de getrouwe medewerking aan het herstel van het Vaderland kan worden verwacht, mogen mede niet gehandhaafd worden. Met het voeren van zulk een beleid zal in Uw geest worden gehandeld.

Natuurlijk zullen ook personen in Overheidsdienst worden aangetroffen, die onder zéér sterke dwang zijn bezweken. Er zullen hier en daar twijfelgevallen worden aangetroffen waarover onder uw voorlichting beraad nodig is. De Zuiveringsmaatregelen, worden daarom in drie soorten onderscheiden.

Allereerst kan een **bevel tot staking van de oefening van de functie** worden gegeven. Het is een voorlopige maatregel, welke gelegenheid zal bieden nader te onderzoeken of de betrokkene, als is de schijn tegen hem, wellicht kan worden gehandhaafd, dan wel of hij moet worden geschorst of ontslagen. Deze maatregel behoeft dus in zich zelve niet een eerverlies voor den betrokkene mede te brengen; de voorziening zal soms slechts een voorzorgsmaatregel zijn

De vastgestelde regeling komt in de tweede plaats: „de schorsing".

Schorsing vindt plaats in afwachting van de beslissing omtrent ontslag.

Ontslag wordt verleend aan hen, wier ontrouw vaststaat, of van wie ingevolge hun laffe houding niet een getrouwe medewerking aan het herstel van ons Vaderland kan worden verwacht

Welke maatregel onmiddellijk zal worden toegepast, is uiteraard geheel afhankelijk van het geval, waarover een oordeel moet worden uitgesproken.

Er zal snel en doortastend moeten worden gehandeld, terwijl uiteraard ook niet kan worden geduld, dat met twee maten wordt gemeten.

Uit deze noodzaak vloeit voort, dat de Regering alle ontslag-beslissingen bij welk lichaam of orgaan den betrokkene dan ook zal dienen te nemen en de volle verantwoordelijkheid op zich neemt, dat de zuivering grondig zal geschieden. Daardoor wordt ook bevorderd, dat er grote eenheid in het beleid aanwezig zal zijn. Intussen is daarnaast bij de vaststelling van de wettelijke regeling ook zorg gedragen, dat terstond na uw bevrijding een autoriteit ter plaatse zal zijn, die reeds tot schorsing kan overgaan of het bevel tot staking van de functie kan geven. Deze autoriteit zal niet naar eigen goeddunken, maar slechts volgens de wettelijke voorschriften en de door de Regering gegeven instructies mogen handelen. Aldus zal worden verkregen, dat allen, die geen uur meer in het ambt kunnen worden geduld, onmiddellijk zullen kunnen worden verwijderd. Dat aan de schorsing en het ontslag verbonden zal zijn, dat alle aanspraken op de inkomsten en voordelen aan het ambt verbonden onmiddellijk en ten volle worden afgesneden, behoeft nauwelijks gezegd te worden. En mede behoeft wel niet gezegd te worden, dat een snel voltrekken van de zuivering en de dringende noodzaak het ambtenarenapparaat zo spoedig mogelijk weer te laten functionneren, zich niet verdraagt met de procedure in de Ambtenarenwet omschreven. De inschakeling van scheids- of Ambtenarengerechten zou een ontoelaatbaar tijdverlies en andere onaanvaardbare gevolgen veroorzaken.

Een en ander betekent niet, dat geen voorzorgen zijn of zullen worden genomen, opdat alleen „recht" worde gedaan. Het advies van deskundige burgers, die de bezetting medemaakten en bij uitstek tot oordelen bevoegd zijn, is reeds een van deze voorzorgsmaatregelen. De wettelijke regeling kent er meer. En mocht tenslotte, ondanks die voorzorgen, toch nog een fout gemaakt worden, dan zal voor volledige rehabilitatie worden gezorgd.

Ik zou gaarne over dit voor u zo belangrijke onderwerp meer willen zeggen. Om de u bekende redenen dien ik voorhands met het medegedeelde te volstaan. Het is wellicht voldoende om bij u de overtuiging te vestigen, dat de Regering aan het vraagstuk, dat zo zeer uw belangstelling heeft, volle aandacht heeft besteed en zal blijven wijden. Nederland krijgt in alle geledingen terug een Overheidsapparaat, waarop gij weer trots moogt zijn en dat uw aller vertrouwen waardig is.

CURAÇAO.

MONS. WULFINGH VERENIGING.

De Monseigneur Wulfingh Vereniging mocht een brief ontvangen van den Hoogeerwaarden Pater Stephanes Kuijpers, pro vacarius van Suriname waarin hij aan het bestuur van bovengenoemde vereniging zijn dank betuigt voor de werkzaamheden verricht in het afgelopen jaar en de wens uitspreekt dat de voorgenomen Surinaamse Missie Tentoonstelling in de maand Augustus aanstaande een succes mag worden.

DE BAZAAR.

Voor ons liggen enige Bazaarbazuinen, die belangstelling wekken voor de Bazaar, die door het Comité Nederland in Emmastad zal gehouden worden. De nummers staan vol met aardige tekeningen en verhaaltjes. Prettig is het te lezen, dat de penningmeester glundert. Waarlijk een teken, dat er medewerking bestaat.

Laat eenieder zorgen, dat de penningmeester kan blijven glunderen. Op de eerste dagen van Augustus zal de Bazaar gehouden worden.

DOODSLAG OP FLEUR DE MARIE.

Tijdens de feestelijkheden, die Zondag gevierd werden, kregen twee jongemannen op een danspartij twist over een muziekinstrument. Een der jongemannen greep het mes en verwondde de 23-jarige S. de J. zeer ernstig. Tijdens het vervoer van Fleur de Marie naar het hospitaal overleed het slachtoffer. S. de J. was Bonairiaan en werkzaam op Hato.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **Katholieke Sport Centrale:** In de gisteravond gehouden algemene vergadering werd de volgende voetbalcommissie gekozen: Broeder C. G. Grootens, G. Galaraga en P. Scorea en tot leden van de protest-commissie J. Adamson, Ch. Fernan en P. Correa. Tot de competitie-leider van de afdeling Senioren Br. Grootens en van de afdeling Junioren James Leander.

STRAATGEVECHTEN IN VITEBSK.

Henry Cassidy seint uit Moskou:

Berichten van het front zeggen dat de Russen zich een weg banen door de straten van Vitbesk, het eerste grote doel in hun zomer offensief. De Duitsers zijn reeds over de rivier de Dvina gedreven naar het centrum van de stad. De rode vlag wappert boven het deel van Vitebsk ten Westen van de rivier waar een der voornaamste gebouwen van de stad staat. „Pravda" zeide, dat de Duitsers koppig weerstand bieden, doch dat hun positie steeds critieker wordt in en om de stad waar vijf divisies omsingeld zijn doordat het derde front in Wit Rusland aansluiting gemaakt heeft met het eerste Baltische front. De Duitsers zouden zich terugtrekken van de verkeersweg tussen Vitebsk en Orja en worden achternagezeten door de Russen.

„Pravda" zeide, dat de Russen een brug over de Dnjepr veroverden welke de Duitsers niet tijdig ophezen. De berichten zeiden, dat de eerste en de tweede Wit Russische fronten verder naar het Zuiden vooruitgeschoven worden naar Bobruisk en Mogilov. De Rode troepen stormen door de defensies, welke verpletterd worden door de kanonnen en de vliegtuigen. De Duitsers deden aan het tweede Wit Russische front tegenaanvallen met voetvolk, tanks en mobiele kanonnen, doch deze faalden, volgens „Pravda". (Mos-

VERLOOFD
Ina Coppoolse
en
Koert Gerzon.
21 Juni 1944.

CURAÇAOSE SPREEKWOORDEN.

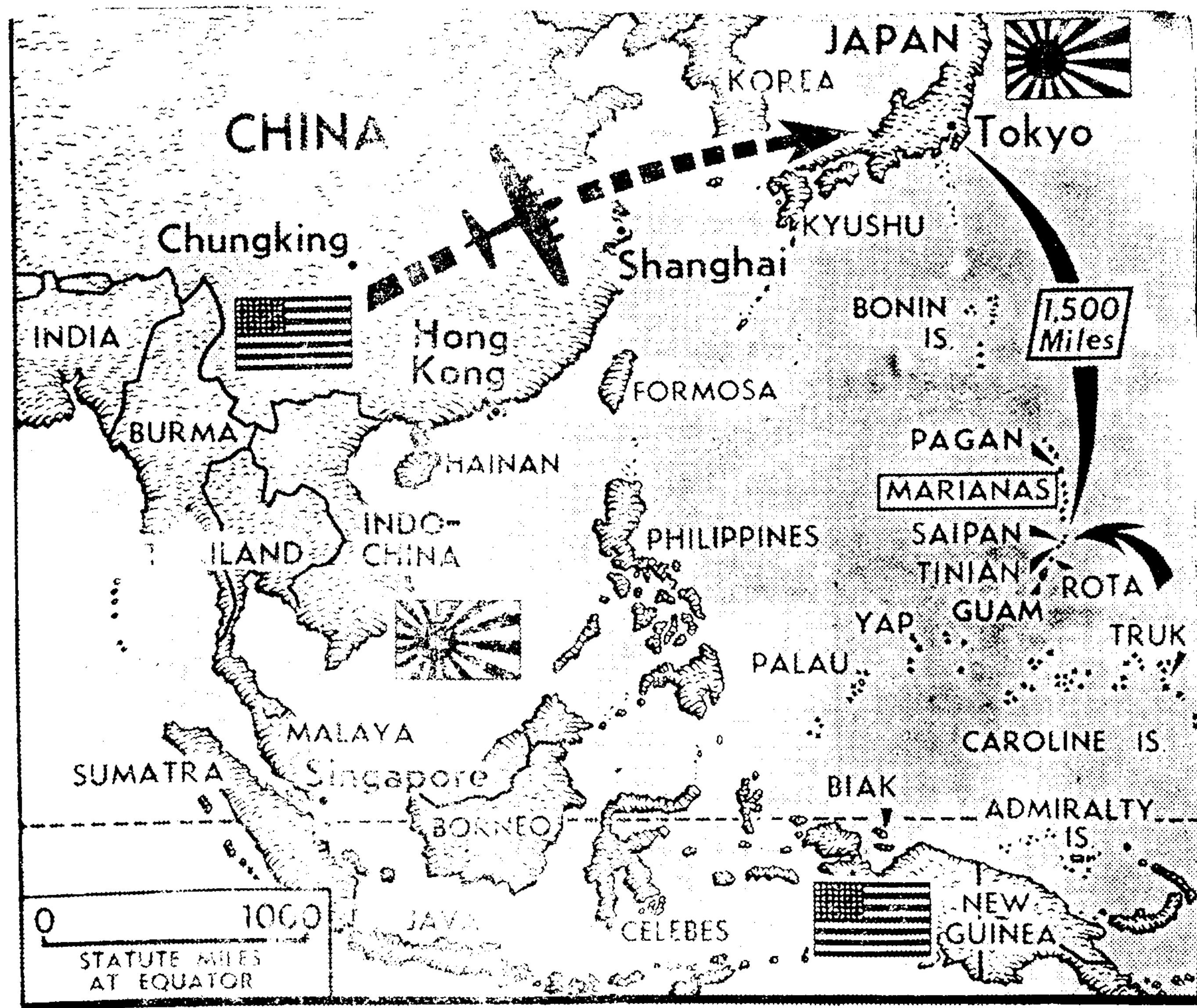
64 — Beter God zij dank, dan had ik het maar geweten.

65 — Alle dagen kun je werken, maar niet alle dagen kun je verdienen.

66 — God is groter dan een pompoen.

67 — Wie zijn je vijanden? De mensen van je vak.

68 — Vandaag lenen wij niet, morgen wel.

De gebroken pijl met het vliegtuig-teken geeft de aanval van Noordamerikaanse Superforten op Japan aan van bases in China uit. De vaste pijl wijst naar Saipan in de Marianen waar Noordamerikaanse troepen vechten tegen een krachtig vijandelijk verzet. Tussen de Marianen en Japan liggen de Bonin-eilanden, welke de laatste tijd ook herhaaldelijk werden aangevallen. Bij Nieuw Guinea maken de Noordamerikanen voortgang op Biak.

Hoe Cherbourg viel

door

WES GALLAGHER.

De Noordamerikaanse troepen hebben de verovering van Cherbourg voltooid en de grootste overwinning van de campagne behaald tegen een koppigen vijand die tot het einde vocht en het grootste deel van zijn vier divisies verloor.

„De val van Cherbourg maakt een einde aan de tweede phase in de strijd om de bevrijding", zeide het Geallieerde communiqué No. 43 om 11 uur hedenmorgen. Luitenant Generaal Carl Wilhelm von Schlieben, Bevelhebber van het garnizoen van Cherbourg, en Schout bij Nacht (Konter Admiral) Hennecke, Bevelhebber van de zeedefensies van Normandië, werden gevangen genomen.

Ongeveer vier uren tevoren had het Hoofdkwartier het eerste officiële nieuws verstrekt omtrent de verovering van de belangrijke haven met deze korte bekendmaking: „Flash — Cherbourg gevallen". Korte tijd later kwam een speciaal communiqué uit dat zeide: „Cherbourg is in de afgelopen nacht bevrijd door de Geallieerde troepen". Alzo hebben na vijf dagen van verwoede gevechten de strijdkrachten van Luitenant Generaal Omar N. Bradley voor de Geallieerden Frankrijks meest belangrijke haven op twee na gewonnen; een grote toegangspoort waardoor grote legers en reusachtige hoeveelheden oorlogsmateriaal kunnen binnenstromen voor de volledige bevrijding van Frankrijk en de verovering van Duitsland. Hoewel het laatste verzet in de gehavende haven in de afgelopen nacht eindigde houden verschillende groepen van Duitsers het heden nog uit op het schiereiland.

Een daarvan houdt het vliegveld Maupertus op 8 kilometer ten Oosten van de haven, terwijl de grootste overgebleven Duitse strijdmacht opgesloten zit bij Kaap de la Hague aan het Noordwestelijke punt van het schiereiland waar Bradley's mannen thans naar goedvinden met hen kunnen afrekenen.

Intussen begonnen de Britse troepen onder Generaal Montgomery met een nieuw offensief aan het Oostelijk einde van het strandhoofd. Zij dreven een wig van enkele kilometers diep in Rommels defensies en bezezeten vier plaatsen. Deze opmars bedreigt de voornaamste sterkte Caen van achteren.

Montgomery's opmars ging over Cheux, Fontenay, Lagaulla en Saint Manvieu, welke alle 3 tot $6\frac{1}{2}$ kilometer ten Zuiden en Zuid-Oosten van Tilly sur Seulles liggen.

De Britse troepen en pantserstrijdkrachten spreidden zich uit in een aanval aan een front dat verschillende kilometers breed is en op het meest nabijliggende punt op minder dan anderhalve kilometer ligt van de hoofdweg, welke van Villers-Bocage naar Caen loopt. Er zijn tekenen, dat Montgomery reeds begonnen is met de derde phase van de campagne, om de volle sterkte van het Duitse leger in de strijd te betrekken en zijn strategische reserves te verslaan. De tweede phase waarop het communiqué doelde was het verzekeren van het strandhoofd, het verslaan van de Duitse tactische reserves en het verkrijgen van een geschikte haven waardoor versterkingen voor grotere verrichtingen kunnen worden aangevoerd.

De Britten rukken op onder een zwaar wolkendek, hetwelk hen beroofde van hun overwicht in de lucht tegen een hardnekkige tegenstand.

De aanval was echter typisch voor Montgomery. De kanonnen waren opgehoopt met een tussenruimte van 8 meter van wiel tot wiel en het donderend gordijnvuur was het grootste in een enkele sector sedert de oorspronkelijke landingen. Bij het geschut op het land kwamen nog de verschrikkelijke ontploffingen van de granaten, die door de oorlogsschepen tot meer dan 16 kilometer het land in geslingerd worden. Het gehele gebied van Caen ligt binnen het bereik van deze schepen en Montgomery zal naar verwachting een goed gebruik maken van deze drijvende artillerie. Er is elke aanwijzing, dat Rommel vastbesloten is Caen tot het einde te verdedigen en het is mogelijk, dat een grotere slag dan bij de aanval op Cherbourg zal ontstaan wanneer Montgomery een poging doet om uit te breken naar het open land.

Cherbourg viel in handen van Noordamerikaanse voetvolk na gevechten van huis tot huis, welke het hoogtepunt vormden van vijf dagen van de meest bittere gevechten in de 21-dagen oude campagne.

De gevangen 49-jarige Generaal Schlieben, die de verdediging ervan leidde was een van de Duitse helden in de strijd om Orel aan het Russisch front in 1943, waar hij bevelhebber was van een divisie.

De val van de haven kwam bijna vier jaren op de dag nadat Hitler een inspectie tocht door het verslagen Frankrijk maakte en uitriep: „De oorlog in het Westen is geëindigd".

In de laatste phasen was de verovering van Cherbourg een bloedige affaire waarbij de opruimingsploegen gebruik maakten van handgranaten en de bajonet, terwijl zij zich voortbewogen door de rokende straten en kazematten en sterktepunten opruimden. Von Schlieben veronachtzaamde het tweede ultimatum om zich over te geven gisteren en de laatste verdedigers stierven bij honderden in een fanatieke strijd.

Cherbourgs buitenhaven is een der grootste prijzen van Europa. Hij beslaat 505 ha water en kan meer dan honderd van de grootste koopvaardijschepen bevatten. Dit Transatlantisch eindpunt biedt een aanlegplaats in het slechtste weer.

In het Hoofdkwartier werd gezegd, dat de Duitsers niet in staat waren de golfbrekers ervan op doeltreffende wijze te beschadigen, hoewel zij grote schade aan de kaden aanrichtten. Het is onmogelijk de buiten- of binnenhaven te blokkeren door schepen tot zinken te brengen, aangezien zij te diep zijn. De radio van Berlijn beweerde, dat de vernieling van de haven, waarmede enkele dagen geleden begonnen werd, volgens het plan werd voortgezet. De radio van Vichy, welke onder Duits toezicht staat, zeide:

„Naar schatting zal het den Geallieerden drie weken kosten om de haven te herstellen na de vernieling, die er door de Duitsers werd aangericht."

In afwachting van de val van de haven wachtte in het Engelse Kanaal een enorm Geallieerd convooi van bergingsvaartuigen met elk soort materiaal, gereed om binnen te lopen en de havenwerken te herstellen alsook alle gezonken schepen te verwijderen.

Een van Noord-Amerika's grootste deskundigen op het gebied van bergingswerkzaamheden, die de havens van Casablanca, Oran en Tunis herstelde en te Napels hielp, wacht met het convooi. Cherbourg, de Franse haven, ligt tegenover Southampton op 1333 kilometer over het Kanaal. In vredesijd kwamen er jaarlijks meer dan 14 millioen on scheepsruimte [de jaarlijkse omvang van de scheepvaartbeweging in de Curaçaose haven is volgens het Havenkantoor een militair geheim, doch volgens gepubliceerde cijfers ruim 30 millioen ton, afgezien van de zeilschepen, metende ruim 150.000 ton — Red.] en 224.000 ton lading werd er gelost, doch onder oorlogsomstandigheden kan deze hoeveelheid ettelijke malen vermeerderd worden. Men verwacht, dat de Noordamerikaanse slagschepen, met de strijdmacht van Geallieerde kruisers en torpedojagers, die een kanonduel hielden met de kustforten van Cherbourg langs de kust zullen varen om de Noordamerikaanse aanval te steunen voor het verpletteren van de laatste tegenstand op Kaap la Hague. (Geallieerd Hoofdkwartier. (AP) 27.6).

Laatste Nieuws.

— **Onder** de verschrikkelijkste luchtaanvallen van de oorlog schijnt Duitslands defensie-val, welke gevormd wordt door Orsja, Mogilev en Bobruisk in Wit-Rusland in te storten. Niettegenstaande het hardnekkige verzet nadert het Rode leger thans deze steden.

— **In de afgelopen** nacht hebben Geallieerde bommenwerpers de Aquila olie-raffinaderij te Triëst aangevallen. Hedenmorgen meldde de Duitse radio, dat Geallieerde vliegtuigen uit het gebied van Italië aanvallen deden op doelen in de Balkan. Er vonden luchtgevechten plaats boven het gebied van de Donau en boven het centrale deel van Hongarije.

— **De Duitse** kanonnen aan het Kanaal openden hedenmorgen om 9 uur het vuur. In de afgelopen nacht deden de Duitsers de grootste aanval tot nu toe op Zuid-Engeland met hun vliegende bommen.

— **Mountbattens** Hoofdkwartier meldt de verovering van Mogaung in het Noorden van Birma, de andere grote basis, is gedeeltelijk bezet.

— **Mosquito's** hebben in de afgelopen nacht doelen te Gottingen, op ongeveer 40 kilometer ten Noord-Oosten van Kassel in Duitsland aangevallen.

STEMMEN UIT BEZET NEDERLAND IX.

Democratie in het Bedrijfsleven.

Democratie in het bedrijfsleven. [uit sluikblad Vrij Nederland]

De gehele maatschappelijke samenleving bestaat uit één groot onderling dienstbetoon. Dit dienstbetoon komt niet voort uit naastenliefde of ideale gemeenschapszin, maar uit de omstandigheid, dat wij nu eenmaal niet zelf voor al onze behoeften kunnen zorgen. Daarom timmert de een en ploegt de ander, daarom regeert de een en zorgt de ander voor het eten en drinken, daarom staat de een aan de top van een groot bedrijf en de ander aan de voet ervan, aller werk is noodzakelijk, samen reilen en zeilen wij zo naar onze gemeenschappelijke toekomst!

Maar...... als die anderen ons nu eens niet goed bedienen, dat wil zeggen zoals wij het zelf wensen. Als wij klachten hebben over de samenwerking in de samenleving? Moeten wij ieder dan toch maar zijn gang laten gaan? Het overlaten aan het spel van vrije maatschappelijke krachten?

Wij zijn geen kinderen, geen onmondigen: wij weten zelf wat goed voor ons is, en daarom willen wij in een samenleving ook samen beslissen over zaken, die ons samen aangaan.

Telkens wanneer een volk dit begrepen heeft, nam het de leiding van de staatszaken in eigen handen. De Griekse democratie, de oud-Germaanse, de modern Westerse of de dessa-democratie in Nederlands Indië, heeft over leven en werken der stamland- of dorpsgenoten, maar dat deze mondig genoeg zijn om dat zelf te doen.

Niet dat dan iedere gegoede of ontwikkelde burger zich zelf regeerde, men wees zijn vertegenwoordigers aan in de kamers en de regering werd gevormd in overeenstemming met de politieke samenstelling van de kamers.

Zó was het — natuurlijk met de nodige wrijvingen — vóór de oorlog en zo moet het weer worden na de bevrijding, aan een nieuwe voogdij van enkele wijze of sterke mannen is geen behoefte.

Deze politieke democratie is echter geen geneesmiddel voor alle kwalen. Wij zijn blij, dat voortaan geen absolute vorstenmacht meer in de eigen sfeer van leven en vrijheid, gezin en beroep kan ingrijpen, en dat wij zelf zijn steentje kan bijdragen voor dat gebouw van orde en tucht, dat men voor een goede welvaartsontwikkeling zo nodig heeft.

Maar bijna ongemerkt groeide er onder de heerschappij van de politieke democratie een andere afhankelijkheid van mens tot mens, die voor brede groepen der arbeidersbevolking het gehele bestaan ging beheersen. Onze arbeiders hebben de autonome vorstenmacht niet meer gekend, zij achten de politieke democratie met haar kiesbevoegdheid een vanzelfsprekendheid. Des te meer vragen ze zich af waarom het grootste deel van hun bestaan het arbeidsleven buiten die zelfregering moet blijven, dit in het politieke leven al zo normaal is. Want in het sociale leven kent de werkgever naast zijn eigen geweten geen hoger gezag dan de financiën van „de zaak".

Er ging bovendien een grote dreiging opkomen tegen de politieke democratie: de doorvoering van de sociale gedachte is nu eenmaal gebonden aan de politiek waarvan zij thans zelfs het voornaamste onderwerp is. Zou nu de democratische politiek er niet in slagen dit vraagstuk tot oplossing te brengen, dan zou de grote „man" zijn sociale „recht" ergens anders gaan zoeken. Voor welke verschrikkelijkheden echter een volk komt, dat eigen politieke democratie verkoopt voor de belofte van sociale gerechtigheid toont ons het Duitse volk. Want men kan de politieke democratie niet prijsgeven dan op straffe van in handen vallen van despoten, hoe verlicht ze ook mogen zijn.

Daarentegen, indien de politieke democratie er in slagen zal ook de bedrijfsdemocratie te verwezenlijken, zal het politieke aspect van de vele vragen der samenleving de aandacht kunnen krijgen, die voor een levende toekomst zo broodnodig is.

Zo vraagt thans door de gang der gebeurtenissen zelf de politieke democratie op haar beurt om de sociale democratie.

Het bedrijfsleven immers is niet alleen de plaats, waar de ondernemer naar eigen inzicht de bloei van zijn onderneming kan bevorderen, maar ook, en vooral, de plaats, waar hij zelf en anderen die er in werken, hun brood verdienen en hun leven leiden. En het aantal mensen, dat zo onder en voor anderen werkt, groeide steeds aan. Er ontstond een nieuw verlangen, een nieuwe eis, dat nl. de arbeiders niet meer als onmondigen zouden worden beschouwd, bij wie, en zonder wie zou worden beslist.

Is deze eis gerechtvaardigd? En waarin zijn deze aanspraken gegrond? Toen één à twee eeuwen geleden de vorsten een deel van hun macht aan de opkomende burgers moesten afstaan, hebben zij deze eisen zeker als onrecht gevoeld. Het „eigen recht" der vorstelijke regeringen mocht niet worden aangetast. Toch is de democratie gekomen, en over geleden onrecht mochten de vorsten zich niet beklagen, hun regeringsbevoegdheid was immers een dienst, geen eigen bezit, een functie, geen bevoegdheid ten eigen behoeve. En zodra de geregeerden, hun eigen mening kregen over staatszaken, was het met de voogdij gedaan, het onderling overleg kwam in de plaats van het advies van „hogerhand".

Zo staat het ook met het „recht" der bedrijfsdemocratie. De sociale beweging heeft een kring van beschermende voorschriften getrokken om het bestaan der arbeiders; maar de laatste en meest funeste mogelijkheid bv., nl. het ontslag, bleef tot aan de oorlogsdagen open en het laatste richtsnoer, nl. het belang van „het bedrijf" is nog steeds ongeschokt.

Is het wonder dat de „arbeiders" om verandering vragen?

Maar zullen de arbeiders dan de zaken kunnen overnemen? Moet dan Jan Boezeroen voortaan zijn telefonische orders door kantoor en fabriek geven? Och neen. Jan Boezeroen zal wel net als vroeger achter de draaibank blijven of kolen blijven sjouwen; maar misschien toch wel met een vrolijker en vrijer uitdrukking op zijn gezicht.

De argumenten van „het niet kunnen" zijn bij elke hervorming naar voren gebracht. Als men het recht op regeren der vorsten niet erkende (men sprak van „Gottesgnadentum"), dan zou wel blijken, dat een volk zichzelf niet regeren kan. Als men (een ander voorbeeld) dan ons recht op Indië niet meer aan de aan hoger beschikking ontleende rechten der bezittende klassen, dan moet men toch toegeven, dat alleen anarchie het gevolg kan zijn van een arbeiders-maatschappij.

Hoe staan echter de zaken?

Hebben alle gezeten burgers verlangd om, zodra Willem II „om" was lid van de Staten Generaal te worden? En willen alle Indiërs straks in de vernieuwde volksraad komen? Natuurlijk niet!

Wij weten, dat thans bij de massa der burgers slechts een representatie mogelijk is, een vertegenwoordiging voor enkelen namens velen.

In het bedrijfsleven is het niet anders. Onder hen, die het vertrouwen der arbeiders hebben, zijn er genoeg die de bekwaamheid hebben om als vertegenwoordigers op te treden. De aangewezen organen om hier voorop te gaan, zijn natuurlijk de vakverenigingen. Men bezie deze toch niet alleen van de kleine kant, nl. het pingelen om een centje meer bij het uurloon. De vakverenigingen zijn de lichamen, waarin de arbeider zich bewust is een roeping tegenover het bedrijfsleven te hebben. Wie zich van die roeping bewust is sluit zich aan.

Een andere reden, waarom de vakvereniging het aangewezen orgaan is om de leiding van het bedrijfsleven mede in handen te nemen, is, omdat deze niet een enkele onderneming maar de bedrijfstak bestrijkt. De bedrijfseenheid, fabriek of zaak of wat ook, is niet de plaats van waar de nieuwe maatschappij moet worden opgebouwd. Het is de fout van het syndicalisme, dat men de ene privaat-eigendom (nl. van den ondernemer) vervangen wilde door de andere (nl. van de arbeiders) waarbij de grote volksgemeenschap in sociaal opzicht geen zier winnen zou.

Bovendien is het belangrijkste bij de bedrijfseenheid, het meest karakteristieke eraan, juist niet dat er door arbeiders gewerkt wordt, maar dat er een eenheid bestaat, dat er leiding is, onderling ineensluiten, organisatie enz. Dat zal de bedrijfsleider altijd moeten blijven doen, het is ook een vak dat men door studie en ervaring moet leren en dat niet iedereen kan. En over welke onderwerpen moet die bedrijfsdemocratie zich dan gaan uitstrekken? Laten wij eens nuchter nagaan, waarin deze eigen zeggenschap kan bestaan. Ieder die werkt, ook dus de arbeiders van hoog tot laag in de bedrijven, hebben een dubbel belang bij hun aandeel in het werk. Ten eerste ontvangt hij er zijn loon uit en ten tweede dient hij met zijn werk de maatschappij als geheel. Voor beide heeft hij dus een eigen recht van medespreken.

De arbeiders ontvangen hun loon uit het bedrijf. Hoe hoog moet het zijn? Hoe moet het berekend worden? De bedrijfsdemocratie heet hier meestal medezeggenschap over de arbeidsvoorwaarden. Het is niet meer dan medezeggenschap; men kan zijn eigen loon natuurlijk niet alleen bepalen. Wel is ook de ondernemer hoe langer hoe meer functionnaris geworden, een arbeider als anderen, zij het natuurlijk met biezondere qualiteiten en een biezondere beloning.

Dat het slechts om medezeggenschap gaat, vindt hierin zijn grond, dat de diensten van werkgever en arbeiders samen hun beloning moeten ontvangen uit de grote maatschappij. En even fout als het is „de fabriek aan de arbeiders" te geven, even fout was het zijn wanneer de arbeiders alleen of de arbeiders en de patroons samen alleen mochten bepalen wat zij aan hun arbeid verdienen willen.

In onze vroegere maatschappij was het tenslotte het publiek, dat bepaalde wat de onderneming zou krijgen aan baten. Dit publiek werd dan ook intensief bewerkt (voor de gek gehouden vaak) van de zijde der producenten (propaganda, reclame, verkooptrucs, enz.).

Thans zien wij de dingen anders. Wanneer niet alleen de uitkomst het loon bepaalt, maar de dienst aan het geheel gewaardeerd wordt, in verhouding tot de diensten van anderen, spreekt het ook vanzelf, dat van de maatschappij uit het aandeel bepaald moet worden, dat de arbeiders in de vorm van loon ontvangen; en bij die bepaling moeten de arbeiders het mede te zeggen hebben.

Nu de andere vragen. Welke betekenis heeft elk deel van het bedrijfsleven voor en binnen het geheel daarvan? Is het nodig en nuttig (ja, ook dat) en aangenaam, dat van onze productieve krachten een deel besteed wordt aan de visserij, aan gloeilampenfabricatie? aan de winkelonderneming voor sigaren enz., enz.? En hoe groot moet het aandeel telkens zijn? Welke opleiding voor het vak moet er zijn? Hoe moet de invoer en de uitvoer van het gemaakte product geregeld worden? Allemaal vragen, die niet alleen door den ondernemer mogen worden opgelost, maar evenzeer, ja eigenlijk uitsluitend door en ten behoeve van allen, die in het bedrijf werken.

En hier ook weer is het slechts medezeggenschap, omdat de gemeenschap niet het melkkoetje is voor de afzonderlijke takken van het bedrijfsleven, maar de hogere eenheid, waarin wij niet door dictatuur, maar door samenwerking, niet door overstemming, maar door overleg de economische en sociale vragen tot oplossing willen brengen.

Het zal nog heel wat moeite en overleg kosten de goede vormen te vinden, waarin deze dubbele democratie zich in het bedrijfsleven zal verwerkelijken. Daarover behoeven wij nog niets te zeggen. Wel is hetgeen thans hier neergeschreven is een voorbereiding tot deze toekomstige taak. Zal men nu een groter sprong kunnen doen dan na 1918? Ook toen wilde men vooruit. Achteraf bleken de krachten van de toekomst zwakker dan velen gehoopt hadden.

Ditmaal is de diepte, waardoor heen ons volk gevoerd wordt, veel groter dan toen, de ontworteling van bedrijf en gezin is veel verder gegaan, de gevoelens van haat en solidariteit zijn sterker dan toen.

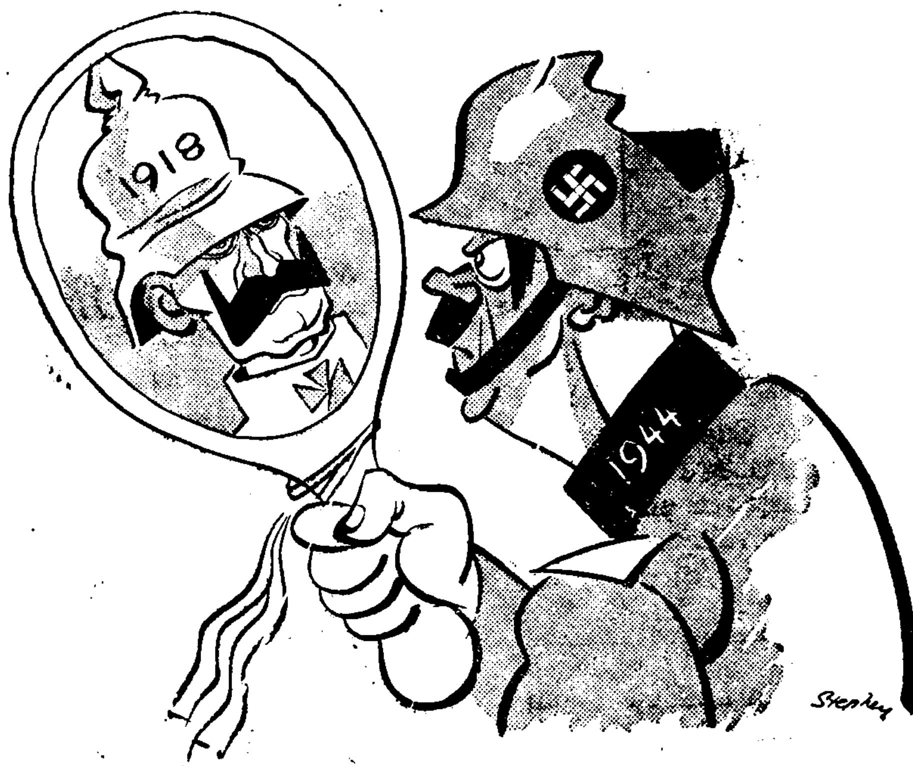
Is er nu misschien een kans op een werkelijk „nieuwe tijd"?

Het gaat er in de toekomst niet om tot de rijken of althans tot de rijkeren te behoren in een moeizaam en hard werkend volk, maar om van dat volk een werkzaam deel te zijn. Dat volk is het vrije volk van Nederland, rijk misschien niet in goederen, maar dan zeker in gemeenschapszin en blijmoedige taakvervulling.

* * *

„Doch in een staat, waarin de nijverheid, door de bezitters van grote kapitalen beheerd, meer en meer maatschappelijke hoofdmacht wordt, is er strijd tussen stoffelijke huishouding en staatsbeginsel. Terwijl het laatste zich in steeds wijder kring tracht te doen gelden, verkleint het eerste steeds het aantal der bezitters. Het één vordert gelijkheid en de andere maakt de ongelijkheid steeds groter."

Thorbecke in Mei van het jaar 1844.

DE SPIEGEL LIEGT NIET.

Ons Koninkrijk.

BELEMMERING VAN HET DISTRIBUTIESYSTEEM.

De Nederlandse vaderlanders hebben er weer iets anders op gevonden om het distributiesysteem in de war te schoppen en de ondergedokenen bij te staan. Zij hebben brieven, zg. uitgaande van het Departement van Handel, Industrie en Scheepvaart gezonden aan de burgemeesters en directeur van de distributiekantoren. Afschriften van deze brieven zijn te Londen ontvangen. In een eerste brief, die het brievenhoofd droeg van het Centraal Distributie Bureau, werd opdracht gegeven het verstrekken van de nieuwe rantsoenkaarten, waartoe enkele weken vroeger bevel gegeven was, stop te zetten. Enkele dagen later verscheen een officiële brief, ditmaal een echte, om te waarschuwen dat de voorgaande vals was. In diezelfde brief werd tevens gemeld, dat in het vervolg alle brieven van het Centraal Bureau een speciaal kenteken zouden hebben. Toen werd een tweede brief rondgezonden door de vaderslanders, ditmaal zg. uitgaande van den Inspecteur der Bevolkingsregisters, waarin gezegd werd, dat de nieuwe identiteitskaarten voorlopig niet uitgereikt zouden worden, wegens allerlei moeilijkheden. Spoedig volgde een officieel bericht, dat ook ditmaal de instructies vervalst waren.

In een derde brief heeft daarop de ondergrondse beweging aan alle burgemeesters opdracht gegeven om de zegels voor de nieuwe identiteitskaarten te vernietigen. De brief was ondertekend door den secretaris-generaal voor Binnenlandse Zaken, Frederiks. De stijl van de brief was zo, dat er bij niemand twijfel op rees. Buitendien waren er zeer uitvoerige instructies in vervat op welke wijze deze vernietiging moest plaats hebben. Telegrafisch werden de burgemeesters verwittigd geen gevolg aan de instructies te geven (Aneta).

TERECHTSTELLINGEN ZONDER TAL.

Terechtstellingen hebben in Nederland in een dergelijk tempo plaats, dat de Duitsers alleen de terechtstellingen bekend maken na veroordeling door een „Notgericht". De vonnissen der andere rechtbanken worden niet meer bekend gemaakt. De Duitsers zouden door gebruikmaking van provocatieagenten in geslaagd zijn 300 Nederlandse ondergedokenen in de Jordaan te arresteren (Aneta).

NEDERLANDSE MITCHELLS VIELEN AAN.

Als meesters in de kunst van het nauwkeurig bombarderen werden de Raf veteranen van het Nederlandse Mitchell-escader belast met het vernielen van de plaatsen in Frankrijk van waar de Duitsers hun „vliegende bommen" naar Engeland sturen. De Mitchells zochten de zorgvuldig gecamoufleerde plaatsen in het gebied van de Pas de Calais op en raakten hun doel ondanks een hevig en goed gericht afweervuur; vooral in de omgeving van het bewuste doel was de luchtafweer zeer sterk, wat wel wijst op het grote belang, dat de Duitsers aan hun nieuw wapen hechten.

Er werd een nieuw wapen bij de luchtafweer gebruikt, een soort van vierkante blokken, die uiteensprongen in de lucht en dan lange, zilverachtige strepen vormden; het doel is waarschijnlijk de schroeven van de vliegtuigen onklaar te maken, maar het nieuwe afweerprojectiel heeft geen enkel succes kunnen boeken.

NEDERLANDERS IN JAPANSE GEVANGENSCHAP.

Een kaartenstelsel, dat de namen bevat van 30.000 Nederlanders, die in Japanse gevangenschap zijn, is overgemaakt aan de Heer C. W. Dresselhuys, afgevaardigde van het Nederlandse Rode Kruis in de Verenigde Staten van Noord-Amerika door een afvaardiging onder leiding van Doctor H. N. Boon en verder samengesteld uit den Heer en Mevrouw N. A. C. de Voogd en Mejuffrouw E. G. Hoefer. 35 Vrijwilligsters uit New York en omgeving hebben dit kaartstelsel aangelegd aan de hand van de gegevens, die door „Knickerbocker Weekly" en Aneta verstrekt waren. Aangenomen wordt, dat slechts een zesde of een vijfde van het totaal der gevangenen geregistreerd is. Het kaartenstelsel kan bij het Nederlandse Rode Kruis te New York geraadpleegd worden (Aneta).

VOOR SOCIALE MAATREGELEN.

De Staten van Suriname hebben een voorstel in behandeling om de begroting op te voeren ten voordele van enkele sociale maatregelen als betere huisvesting verbetering van het onderwijs, uitbreiding der landbouwondernemingen enz. Het totaal der uitgaven zal f 11.602.200 bedragen. De inkomsten van 1944 verhoogd met het overschot van 1943 worden geraamd op f 11.619.056.

DE MITCHELLS WIERPEN 500 TON BOMMEN.

De Mitchell bommenwerpers van het Nederlands Indische leger heeft in de laatste drie maanden meer dan 500 ton bommen geworpen op Japanse doelen in Nederlands Indië. Generaal van Oyen verklaarde dat door het eskader zeker 4000 ton Japanse scheepsruimte naar de bodem gezonden is. Er zijn duizenden tonnen meer beschadigd en waarschijnlijk zelfs gezonken. De schade die aangericht werd aan vliegtuigen die geparkeerd stonden is zo ernstig, dat de Japanse jagers bijna geen pogingen meer doen om de Mitchells te onderscheppen. Het Nederlandse escader heeft met zijn duizenden vliegtuigen gedurende de laatste drie maanden waarschijnlijk een enige praestatie geleverd. Onder de vliegers bevinden zich zowel Nederlanders als Javanen, Chinezen, Maleiers, Ambonezen en ook Engelsen. De Bevelhebber is een Nederlandse officier, die via een verbindingsofficier in contact staat met een Australischen vlieger (Aneta).

DE „FLORES" IN ACTIE.

door

ARNOLD VAN BEERS.

Aneta-correspondent aan boord van de „Flores".

Een waarlijk Geallieerde vloot, samengesteld uit de Britse torpedojager „Scorpion", de Noorse torpedojager „Stord" en de „Flores" en verder gesteund door de zware kanonnen van de Britse oorlogsbodem „Ramilles" heeft de Duitse stellingen op de Normandische kust gedurende de invasie zwaar bestookt.

Wij bereikten de kust door een lichte mist, die over de zee lag. De officieren van de „Flores" hadden aan de mannen uitgelegd, dat het de bedoeling was om de vijandelijke batterijen buiten gevecht te stellen en dat er dus scherp moest uitgekeken worden naar de lichtflitsen van het vijandelijk geschut. De mannen wisten wel wat dat betekende, want hetzelfde hadden zij reeds medegemaakt aan de Italiaanse kust, toen de „Flores" de landingen bij Salerno steunde. De vijand kreeg de eerste gelegenheid om bloed te vergieten. Plotseling vlamde kanonvuur op van de kust in de verte en drie projectielen kwamen in de nabijheid van het dichtst tot de kust genaderde schip terecht. „Die batterij is buiten ons bereik", zeide een officier van de „Flores" ontgoocheld.

Wij konden wegens het mijnengevaar niet dichter bij de kust komen, maar toen naderde de „Ramilles" en opende het vuur op de vijandelijke stelling. Haar projectielen vernielden de vijandelijke batterij, maar plotseling vloegen andere projectielen vlak bij de „Ramilles" in het water. Deze kwamen van een dichterbij gelegen batterij en in antwoordde de „Flores" en legde spoedig het zwijgen op aan de vuurmonden. De „Ramilles keerde terug naar haar oude plaats en de „Flores" ging voort met de twee torpedojagers de kust te beschieten (Aneta).